

УДК 342.951 + 351.743

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-4-35-41

**Дмиро
КОРНІЄНКО**©
кандидат
юридичних наук,
доцент
(Національна
академія
Національної
гвардії України)

**Юрій
ПАВЛЮТІН**©
кандидат
юридичних наук
(Національна
академія Служби
безпеки України)

СУТНІСТЬ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ БЕЗПЕКИ (на прикладі Національної Гвардії України)

Авторами наголошено, що адміністративно-правове забезпечення діяльності сил безпеки передбачає здійснення державою за допомогою сукупності правових норм, приписів і засобів упорядкування суспільних відносин у сфері безпеки та оборони. Вузьке визначення адміністративно-правового забезпечення спрямовано саме на службово-бойову діяльність сил безпеки.

Обґрунтовано розгляд механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки як сукупності правових засобів, заходів і способів, за допомогою яких здійснюється регулювання суспільних відносин у сфері службово-бойової діяльності сил безпеки.

Встановлено, що перспективним напрямом розвитку сектора безпеки та оборони країни може бути ухвалення окремої Концепції адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності у сфері безпеки та оборони (у тому числі службово-бойової діяльності сил безпеки) або іншого окремого нормативно-правового акта.

Ключові слова: службово-бойова діяльність, адміністративно-правове забезпечення, механізм адміністративно-правового забезпечення, адміністративно-правове регулювання, сектор безпеки і оборони, сили безпеки.

Постановка проблеми. Відповідно до Стратегії національної безпеки України, Україна запроваджує національну систему стійкості для забезпечення високого рівня готовності суспільства і держави до реагування на широкий спектр загроз, що передбачатиме ефективне стратегічне планування і кризовий менеджмент, зокрема впровадження універсальних протоколів реагування на кризові ситуації та відновлення з урахуванням рекомендацій НАТО. Для системного захисту України від загроз національній безпеці необхідним є розвиток сектора безпеки і оборони, що містить забезпечення діяльності сил безпеки з урахуванням досвіду держав – членів ЄС [1]. Всі перелічені зміни неможливі без впровадження дієвого механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки, який передбачає правове регулювання на різних рівнях, застосування сучасних гарантій, заходів, засобів, форм та методів.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Важливо зазначити, що, незважаючи на виняткову важливість і актуальність питання вивчення діяльності сил безпеки, вітчизняна та зарубіжна наука не надала достатньої уваги розробці механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки, що вказує на істотні прогалини у чинному законодавстві України.

Водночас у правовій науковій літературі теоретичного і методологічного характеру зосереджено чимало ідей та обґрунтованих положень щодо цієї проблематики. Теоре-

© Корнієнко Д. М., 2020
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2481-1679>
tsp1dduvs@gmail.com

© Павлютін Ю. М., 2020
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1992-7522>
tsp1dduvs@gmail.com

тичним аспектам сутності механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності окремих складових сектора безпеки і оборони присвячені праці вчених-правознавців, як-от О. М. Бандурки, О. М. Гуміна, І. В. Зозулі, Р. А. Калюжного, В. К. Колпакова, О. Г. Комісарова, М. В. Корнієнка, В. В. Крутова, С. О. Кузніченка, М. В. Лошицького, В. І. Марчука, О. І. Остапенка, Є. В. Пряхіна, В. П. Петкова, А. М. Подоляки, В. Я. Покайчука, Г. С. Римарчука та ін.

Незважаючи на велику теоретичну базу дослідження діяльності сил безпеки у науковій сфері недостатньо розкрито сутність механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки. Тому ця проблематика потребує подальшого наукового дослідження.

Зважаючи на актуальність і значущість проблеми, **метою** статті є визначення сутності механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені такі завдання:

- визначити сутність і нормативний зміст поняття адміністративно-правового забезпечення;
- проаналізувати зміст механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- розглянути елементи механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- визначити шляхи вдосконалення механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про Національну гвардію України» від 13 березня 2014 року № 876-VII, Національна гвардія України (далі – НГУ) є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від кримінальних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій [2].

Для реалізації покладених на НГУ завдань в Україні була прийнята розгалужена система адміністративного законодавства, зокрема це Закон України «Про Національну гвардію України» від 13 березня 2014 року № 876-VII, Укази Президента України «Питання головного органу військового управління Національної гвардії України» від 28.03.2014 року № 346, «Про День Національної гвардії України» від 18.03.2015 року № 148, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів, що підлягають охороні Національною гвардією» від 12 листопада 2014 року № 628, «Про затвердження переліку органів державної влади, що підлягають безоплатній охороні Національною гвардією» від 25.11.2015 року № 971 тощо.

Всі ці нормативні акти так чи інакше регулюють діяльність НГУ, але в них недостатньо уваги надано регулюванню службово-бойовій діяльності Національної гвардії України як складової сил безпеки, зокрема сутності механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки.

Для визначення сутності поняття механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки потрібно проаналізувати всі частини цього терміна.

Зокрема щодо розуміння поняття адміністративно-правового забезпечення у науковців-адміністративістів немає єдиного підходу. На думку М. В. Цвіка, адміністративно-правове забезпечення розглядається як один із видів правового забезпечення, є цілеспрямованою дією на поведінку людей і суспільні відносини за допомогою правових (юридичних) засобів [3, с. 327]; на думку В. Г. Гончаренко – як один із видів правового забезпечення, яке за допомогою правових (адміністративних) засобів впливає на поведінку людей та на суспільні відносини [4, с. 9]; на думку І. О. Ієрусалімова – як процедура регулювання за допомогою норм адміністративного права суспільних відносин, що виникають для та під час реалізації прав і свобод людини та громадянина [5, с. 83]; з погляду Т. Г. Корж-

Ікасава – як сукупність адміністративно-правових заходів і засобів, спрямованих на створення відповідних умов для ефективної реалізації, охорони, захисту й відновлення порушених прав і свобод [6, с. 45]; з погляду Г. С. Римарчук – як здійснення державою за допомогою правових норм, приписів і сукупності засобів упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорону, реалізацію та розвиток [7, с. 8].

Сам термін «забезпечення» згідно з тлумачним словником визначається як: 1) задоволення когось (чогось) у якихось потребах, створення надійних умов для здійснення чого-небудь; гарантування чогось; 2) матеріальні засоби до існування: матеріальне, пенсійне, соціальне забезпечення [8, с. 682].

Узагальнили всі ці погляди О. М. Гумін та Є. В. Пряхін, які вважають, що поняття «адміністративно-правове забезпечення» у широкому розумінні передбачає упорядкування суспільних відносин уповноваженими на те державою органами, їх юридичне закріплення за допомогою правових норм, охорону, реалізацію і розвиток. Вузьке визначення адміністративно-правового забезпечення, на думку вчених, змінюватиметься залежно від того, про які суспільні відносини буде йти мова [9, с. 48].

Якщо притримуватись такої позиції, то з широкого погляду адміністративно-правове забезпечення діяльності сил безпеки передбачає здійснення державою за допомогою сукупності правових норм, приписів і засобів упорядкування суспільних відносин у сфері безпеки та оборони. Вузьке визначення адміністративно-правового забезпечення спрямоване саме на службово-бойову діяльність сил безпеки.

На визначення службово-бойової діяльності існують різні наукові погляди. Тож відповідно до словника офіцера внутрішніх військ з воєнно-наукових питань, службово-бойова діяльність – це вид правоохоронної діяльності, який характеризується формуванням внутрішньої безпеки держави і полягає у виконанні правоохоронних завдань переважно через їх службову діяльність (правоохоронними методами), а у разі загострення обстановки і військовими методами [10, с. 267]. І. І. Приходько вбачає у службово-бойовій діяльності НГУ сукупність профілактичних, охоронних, захисних, режимних, ізоляційно-обмежувальних заходів (дій), які проводять підрозділи (частини, з'єднання) НГУ і які спрямовані на охорону важливих державних об'єктів, забезпечення суверенітету і територіальної цілісності держави, її конституційного ладу, громадської безпеки, законності та правопорядку, захисту населення у надзвичайних ситуаціях у мирний час і в умовах воєнного часу [11, с. 10]. Нами також визначено службово-бойову діяльність НГУ як сукупність охоронних, режимних, ізоляційно-обмежувальних, захисних заходів та дій, які проводяться у мирний час в умовах виникнення кризових ситуацій та в особливий період з метою охорони об'єктів, громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, законності та правопорядку, суверенітету і територіальної цілісності держави, а також її конституційного ладу [12, с. 145].

Отже, службово-бойова діяльність НГУ – це сукупність узгоджених і взаємопов'язаних профілактичних, охоронних, захисних, режимних, ізоляційно-обмежувальних заходів (дій) органів, підрозділів, частин та окремих посадових осіб НГУ, які здійснюються з метою забезпечення виконання завдань, що стоять перед НГУ відповідно до законодавства у мирний час і в умовах воєнного часу, а також кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці.

З огляду на вищевикладене, адміністративно-правове забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки – це здійснення державою за допомогою правових норм, приписів і засобів упорядкування сукупності узгоджених і взаємопов'язаних профілактичних, охоронних, захисних, режимних, ізоляційно-обмежувальних заходів (дій) органів, підрозділів, частин та окремих посадових осіб сил безпеки, які здійснюються з метою забезпечення виконання завдань, що стоять перед силами безпеки відповідно до законодавства у мирний час і в умовах воєнного часу, а також кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці.

Неоднозначним є також питання поняття механізму адміністративно-правового забезпечення та його елементів. Деякі вчені елементи та поняття механізму адміністративно-правового забезпечення розглядають через призму механізму правового регулювання та адміністративно-правового регулювання. Якщо додержуватись цієї позиції, то І. П. Голосніченко зазначає, що механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин – це сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких справляється вплив на відносини, що виникають у процесі здійснення виконавчої влади [13, с. 14]. Т. О. Коломоець визначає механізм адміністративно-правового регулювання

як сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин у сфері адміністративного права [14, с. 13]. В. В. Галунько, В. І. Курило, С. О. Короєд визначають механізм адміністративно-правового регулювання (охорони) як засоби функціонування єдиної системи такого регулювання з метою забезпечення прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних та юридичних осіб, функціонування громадянського суспільства і держави [15, с. 214].

Підсумовуючи та екстраполюючи систему знань на сферу безпеки та оборони, можемо констатувати, що обґрунтованим є таке визначення механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки як сукупність правових засобів, заходів і способів, за допомогою яких здійснюється регулювання суспільних відносин у сфері службово-бойової діяльності сил безпеки.

Якщо розглядати також структуру механізму адміністративно-правового забезпечення з позиції елементів механізму адміністративно-правового регулювання, то В. І. Марчук бачить структуру механізму адміністративно-правового регулювання так: 1) норма права (адміністративно-правова норма); 2) правові відносини (адміністративно-правові відносини); 3) принципи дії механізму забезпечення порядку управління; 4) стадії порядку управління і їх забезпечення; 5) гарантії здійснення порядку управління; 6) акти застосування норм права [16, с. 9]. І. П. Голосніченко зазначає, що до структури входять такі елементи: 1) норми адміністративного права; 2) адміністративно-правові відносини; 3) акти тлумачення норм адміністративного права; 4) акти реалізації адміністративно-правових норм і відносин [13, с. 20–21]. Професор Х. П. Ярмакі наголошує, що структурними елементами механізму адміністративно-правового регулювання є норми адміністративного права, адміністративно-правові відносини, акти тлумачення норм адміністративного права й акти реалізації адміністративно-правових норм [17, с. 49]. С. В. Ківалов та Л. Р. Біла до структури механізму адміністративно-правового регулювання зараховують: а) адміністративно-правові норми; б) адміністративно-правові відносини, структуру яких становлять об'єкт (дія, поведінка людей, матеріальні предмети, речі), суб'єкт (громадяни, особи, державні органи, підприємства установи, організації тощо), зміст (сукупність прав і обов'язків сторін) [18, с. 14–17]. В. В. Галунько, В. І. Курило, С. О. Короєд відносять норми адміністративного права та їх зовнішнє вираження – джерела адміністративного права, принципи адміністративного права, тлумачення норм адміністративного права, адміністративно-правові відносини, адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації, індивідуальні адміністративні акти суб'єктів публічної адміністрації, форми адміністративної діяльності суб'єктів публічної адміністрації та методи, адміністративно-правові режими, адміністративні процедури, ефективність адміністративно-правового регулювання [15, с. 106].

На нашу думку, більш доречним є погляди О. М. Гуміна та Є. В. Пряхіна, які вважають, що елементи адміністративно-правового забезпечення відрізняються від елементів механізму адміністративно-правового регулювання. До основних елементів адміністративно-правового забезпечення вони відносять: 1) об'єкт; 2) суб'єкт; 3) норми адміністративного права; 4) адміністративно-правові відносини; 5) гарантії, заходи, засоби, форми та методи адміністративно-правового забезпечення [9, с. 48].

Отже, до елементів механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки належать:

- об'єкт адміністративно-правового забезпечення – суспільні відносини у сфері забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- суб'єкт – уповноважені суб'єкти владних повноважень сил безпеки у сфері забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- норми адміністративного права, що регулюють забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- адміністративно-правові відносини, що є в процесі забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- гарантії, заходи, засоби, форми та методи забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки.

Висновки. Відповідно до Концепції розвитку сектора безпеки і оборони України однією з невирішених проблема у секторі безпеки і оборони залишаються недосконалі система планування та спільного застосування військ (сил) та засобів, їх підготовки та забезпечення. Тому розвиток сил безпеки здійснюватиметься, зокрема, шляхом розвитку системи бойового та матеріально-технічного забезпечення [19]. Для реалізації цієї Кон-

цепції, перспективним напрямом розвитку сектора безпеки та оборони країни може бути прийняття окремої Концепції адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності у сфері безпеки та оборони (у тому числі службово-бойової діяльності сил безпеки) або іншого окремого нормативно-правового акта, де передбачити:

- встановлення службово-бойової діяльності сил безпеки як об'єкта державного регулювання;
- визначення поняття, ознак та характеристики забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- впровадження досвіду інших країн щодо адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- формулювання сутності та принципів функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- закріплення системи адміністративного законодавства, що регулює забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- визначення гарантій, заходів, засобів, форм та методів механізму адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- встановлення повноважень органів державної влади в механізмі адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- визначення системи суб'єктів адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки;
- визначення шляхів взаємодії в системі сил безпеки між військовими формуваннями, державними органами та правоохоронними органами під час виконання службово-бойових завдань тощо.

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 21.11.2020).
2. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 2014 року № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 21.11.2020).
3. Цвік М. В., Ткаченко В. Д., Рогачова Л. Л., Петришин О. В., Олейников С. М. Загальна теорія держави і права: підручник / ред. М. В. Цвік. Харків: Право, 2002. 432 с.
4. Гончаренко В. Г., Андрущенко П. П., Базова Т. П. Юридичні терміни. Тлумачний словник. 2-ге вид., стереотипне. Київ: Либідь. 2004. 320 с.
5. Ієрусалімова І. О. Механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ, 2006. 205 с.
6. Корж-Ікаєва Т. Г. Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод неповнолітніх: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ. націон. ун-т внутр. справ. Київ, 2008. 219 с.
7. Римарчук Г. С. Адміністративно-правове забезпечення права інтелектуальної власності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Націон. ун-т «Львівська політехніка». Львів, 2013. 18 с.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. 250 тисяч слів. Київ-Ірпінь: Перун. 2005. 1728 с.
9. Гумін О. М., Пряхін Є. В. Адміністративно-правове забезпечення: поняття та структура. *Наше право*. 2014. № 4. С. 46–50.
10. Шмаков О. М. Словник офіцера внутрішніх військ з воєнно-наукових питань. Харків: Військовий інститут ВВ МВС України. 2005. 362 с.
11. Прикладна психологія службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку: підручник / за заг. ред. І. І. Приходька. Харків: НА НГУ, 2016. 334 с.
12. Корнієнко Д. М. Генеза проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку у науці та практиці Національної гвардії України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 1(26). С.145–148.
13. Голосніченко І. П. Адміністративне право України (основні категорії і поняття): посібник. Ірпінь, 1998. 108 с.
14. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Коломосць Т. О. Київ: «Стигна». 2008. С. 457.
15. Галунько В. В., Курило В. І., Короєд С. О., Дрозд О. Ю., Гиренко І. В., Єшук О. М., Риженко І. М., Іванишук А. А., Саунін Р. Д., Ямкова І. М. Адміністративне право України. Загальне адміністративне право: навч. посіб. / за ред. проф. В. В. Галунька. Херсон: 2015. Т.1. 272 с.
16. Марчук В. І. Адміністративно-правове забезпечення встановленого порядку управління в Україні органами внутрішніх справ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2011. 16 с.
17. Ярмак Х. П. Адміністративно-наглядова діяльність міліції в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. ОЮІ ХНУВС. Одеса, 2007. 438 с.
18. Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: навч.-метод. посіб. Одеса:

Юрид. літ., 2002. 312 с.

19. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»: Указ Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#Text>

Надійшла до редакції 12.12.2020

References

1. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 veresnia 2020 roku «Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy» [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of September 14, 2020 "On the National Security Strategy of Ukraine"]: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14 veresnia 2020 roku № 392/2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (data zvernennia: 21.11.2020). [in Ukr.].
2. Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy [About the National Guard of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 13 bereznia 2014 roku № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (data zvernennia: 21.11.2020). [in Ukr.].
3. Tsvik M. V., Tkachenko V. D., Rohachova L. L., Petryshyn O. V., Oleinykov S. M. Zahalna teoriia derzhavy i prava [General theory of state and law] : pidruchnyk / red. M. V. Tsvik. Kharkiv : Pravo, 2002. 432 s. [in Ukr.].
4. Honcharenko V. H., Andrushchenko P. P., Bazova T. P. Yurydychni termini [Legal terms]. Tlumachnyi slovnyk. 2-he vyd., stereotypne. Kyiv : Lybid. 2004. 320 s. [in Ukr.].
5. Iierusalimova I. O. Mekhanizm administratyvno-pravovoho zabezpechennia prav i svobod liudyny ta hromadianyna [The mechanism of administrative and legal support of human and civil rights and freedoms] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy. Kyiv, 2006. 205 s. [in Ukr.].
6. Korzh-Ikaieva T. H. Administratyvno-pravove zabezpechennia prav i svobod nepovnoletnikh [Administrative and legal support of the rights and freedoms of minors] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Kyiv. natsion. un-t vnutr. sprav. Kyiv, 2008. 219 s. [in Ukr.].
7. Rymarchuk H. S. Administratyvno-pravove zabezpechennia prava intelektualnoi vlasnosti [Administrative and legal support of intellectual property rights] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Natsion. un-t «Lvivska politehnika». Lviv, 2013. 18 s. [in Ukr.].
8. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukraïnskoi movy [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language] / uklad. i holov. red. V. T. Busel. 250 tysiach sliv. Kyiv-Irpin : Perun. 2005. 1728 s. [in Ukr.].
9. Humin O. M., Priakhin Ye. V. Administratyvno-pravove zabezpechennia: poniattia ta struktura [Administrative and legal support: concept and structure]. *Nashe pravo*. 2014. № 4. S. 46–50. [in Ukr.].
10. Shmakov O. M. Slovnyk ofitsera vnutrishnikh viisk z voïenno-naukovykh pytan [Dictionary of the officer of internal troops on military-scientific questions]. Kharkiv : Viiskovyi instytut VV MVS Ukrainy. 2005. 362 s. [in Ukr.].
11. Prykladna psykholohiia sluzhbovo-boiovoi diialnosti syl okhorony pravoporiadku [Applied psychology of service and combat activities of law enforcement forces] : pidruchnyk / za zah. red. I. I. Prykhodka. Kharkiv : NA NHU, 2016. 334 s. [in Ukr.].
12. Korniienko D. M. Geneza problemy sluzhbovo-boiovoi diialnosti syl okhorony pravoporiadku u nautsi ta praktysi Natsionalnoi hvardii Ukrainy [Genesis of the problem of service and combat activity of law enforcement forces in science and practice of the National Guard of Ukraine]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*. 2019. Vyp. 1(26). S.145–148. [in Ukr.].
13. Holosnichenko I. P. Administratyvne pravo Ukrainy (osnovni katehorii i poniattia) [Administrative law of Ukraine (main categories and concepts)] : posibnyk. Irpin, 1998. 108 s. [in Ukr.].
14. Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine] : pidruchnyk / za zah. red. d-ra yuryd. nauk, prof. Kolomoiets T. O. Kyiv : «Istyna». 2008. S. 457. [in Ukr.].
15. Halunko V. V., Kurylo V. I., Koroied S. O., Drozd O. Yu., Hyrenko I. V., Yeshchuk O. M., Ryzhenko I. M., Ivanyshchuk A. A., Saunin R. D., Yamkova I. M. Administratyvne pravo Ukrainy. Zahalne administratyvne pravo [Administrative law of Ukraine. General administrative law] : navch. posib. / za red. prof. V. V. Halunka. Kherson : 2015. T.1. 272 s. [in Ukr.].
16. Marchuk V. I. Administratyvno-pravove zabezpechennia vstanovlenoho poriadku upravlinnia v Ukraini orhanamy vnutrishnikh sprav [Administrative and legal support of the established order of management in Ukraine of law-enforcement bodies] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Lviv. derzh. un-t vnutr. sprav. Lviv, 2011. 16 s. [in Ukr.].
17. Yarmaki Kh. P. Administratyvno-nahlyadova diialnist militsii v Ukraini [Administrative and supervisory activities of the police in Ukraine] : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.07. OIuI KhNUVS. Odesa, 2007. 438 s. [in Ukr.].
18. Kivalov S. V., Bila L. R. Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine] : navch.-metod. posib. Odesa : Yuryd. lit., 2002. 312 s. [in Ukr.].
19. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 4 bereznia 2016 roku «Pro Kontsepsiïu rozvytku sektoru bezpeky i oborony Ukrainy» [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of March 4, 2016 "On the Concept of Development of the Security and Defense Sector of Ukraine"] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14 bereznia 2016 roku № 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#Text> [in Ukr.].

SUMMARY

Dmytro M. Korniyenko, Yuriy M. Pavlyutin. The essence of the mechanism of administrative and legal support of service and combat activity of security forces (on the example of the National Guard of Ukraine). The article emphasizes that the administrative and legal support of the security forces involves the implementation of the state through a set of legal norms, regulations and means of regulating public relations in the field of security and defense. The narrow definition of administrative and legal support is aimed precisely at the service and combat activities of the security forces.

It has been offered to consider administrative and legal maintenance of service and combat activity of security forces as implementation by the state by means of legal norms, instructions and means of streamlining of set of the coordinated and interconnected preventive, protective, protective, mode, isolation-restrictive measures (actions) of bodies, divisions, parts. and individual officials of the security forces, which are carried out in order to ensure the implementation of the tasks facing the security forces in accordance with the law in peacetime and in wartime, as well as crisis situations that threaten national security.

The consideration of the mechanism of administrative and legal support of service and combat activity of security forces as a set of legal means, measures and methods by means of which regulation of public relations in the field of service and combat activity of security forces is carried out is substantiated.

It has been concluded that the elements of the mechanism of administrative and legal support of the service and combat activities of the security forces include: public relations in the field of providing the service and combat activities of the security forces; authorized subjects of power of the security forces in the field of security and combat activities of the security forces; administrative and legal relations that take place in the process of ensuring the service and combat activities of the security forces; guarantees, measures, means, forms and methods of ensuring the service and combat activities of the security forces.

It has been established that a promising area of development of the security and defense sector of the country may be the adoption of a separate Concept of administrative and legal support of combat operations in the field of security and defense (including combat operations of security forces) or other separate regulations.

Keywords: *service and combat activity, administrative and legal support, mechanism of administrative and legal support, administrative and legal regulation, security and defense sector, security forces.*

УДК 378.147

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-4-41-46

Юрій КРАМАРЕНКО©

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ПРАВА ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті приділено увагу питанням формування моральних цінностей під час навчання здобувачів вищої освіти зі спеціальності «право» та «правоохоронна діяльність». Сутність та мета вищої освіти передбачають формування не тільки інтелектуальної особи, що здатна опанувати нові знання, уміння та навички, а й виховання стійких моральних якостей особистості. Через особливості професійних повноважень та сферу діяльності формування моральних цінностей є визначальним для фахівців у сфері права та правоохоронної діяльності.

Сьогодні можна констатувати зменшення впливу закладів вищої освіти та викладачів на формування моральних цінностей здобувачів вищої освіти. Такі тенденції багато в чому залежать від соціально-економічних умов, в яких перебуває суспільство, та «лідерів думок», що превалюють на певний проміжок часу і в певних засобах комунікації, на які система вищої освіти має незначний вплив. Для того щоб залучити здобувачів вищої освіти до навчання та самовиховання, необхідним є «занурення» їх у теми, що їх цікавлять, або, принаймні, до тих тем, що мають для них значення.

Запропоновано до використання у навчальному процесі методу дискусії у процедурі, що розроблена Р. Акоффом. Така процедура проведення дискусії дозволить не тільки формувати відповідні компетентності та знання предмета, а й виховувати стійкі моральні цінності та погляди.

Ключові слова: *право, правоохоронна діяльність, мораль, формування моральних цінностей, методи навчання.*

© Крамаренко Ю.М., 2020

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-9023-6302>

ykramlawyer@gmail.com